

Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Møtested:	Statsforvalteren i Nordland, Sjøgato i Mosjøen
Dato:	19.08.2022
Tidspunkt:	12:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 21/22	Sirijorda naturreservat - Pålegg om fjerning og dagbøter - Brakke på hjul		2021/6847
ST 22/22	Lomsdal-Visten nasjonalpark - pålegg om fjerning og tvangsgjennomføring - plankegamme.		2020/2935

Arkivsaksnr: 2021/6847-0

Saksbehandler: Bjørnar Aarstrand

Dato: 10.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	21/22	19.08.2022

Sirijorda naturreservat - Pålegg om fjerning og dagbøter - Brakke på hjul

Forvalters tilrådning

1. Tiltakshaver, Berit Kristine Hætta pålegges å flytte ut brakke på hjul og tilhørende utstyr ut fra Sirijorda naturreservat, Vefsn kommune innen 15 september 2022. Vedtak om pålegg om retting er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens §69. Vedtaket innebærer at alt utstyr og spor etter brakka må være fjernet innen dette tidspunkt og tomten må være ryddiggjort. Pålegget om retting regnes som oppfylt når nasjonalparkstyret har mottatt skriftlig melding om at arbeidet er utført. Naturoppsynet vil bli bedt om å gjennomføre en befaring for å kontrollere at rettingen er gjennomført i henhold til pålegget.
2. Dersom pålegget over ikke er gjennomført innen 15. september 2022 løper en tvangsmulkt på NOK 500 pr dag, men ikke lengre enn fram til og med 15. november 2022. Vedtak om tvangsmulkt er gitt i medhold av naturmangfoldlovens §73.
3. Dersom brakke og utsyr ikke er fjernet innen 15. november 2022 vil det bli iverksatt tvangsgjennomføring, som innebærer forholdet rettes for tiltakshavers regning. Påløpt tvangsmulkt vil likevel måtte betales av tiltakshaver. Vedtak om tvangsgjennomføring er gitt i medhold av naturmangfoldlovens §71.

Vedtak om tvangsmulkt og pålegg om retting er enkeltvedtak og kan påklages av part eller en med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker etter mottakelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes skriftlig til Lomsdal – Visten nasjonalparkstyre, men stiles til Miljødirektoratet. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok

dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn tiltakshaver kan ha rettslig klageadgang.

I henhold til forvaltningsloven §§ 18-19 har du anledning til å gjøre deg kjent med sakens dokumenter. Det bes om at saksbehandler kontaktes dersom dette er aktuelt.

I henhold til forvaltningsloven § 42 har du videre rett til å begjære oppsettende virkning, dvs. be om at gjennomføringen utsettes. Det gjøres oppmerksom på at hovedregelen etter forvaltningsloven § 42 er at en klage på tvangsmulkt ikke gis oppsettende virkning. Dette betyr at tvangsmulkten løper selv om vedtaket påklages, såfremt ikke noe annet er bestemt. Dersom vedtak om pålegg om retting (forvaltningsvedtak) påklages, og denne klagen gis oppsettende virkning er det rimelig at også den delen av vedtaket som knytter seg til tvangsmulkt utsettes til klagen er avgjort.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret har blitt gjort oppmerksom på et brakkebygg på hjul som er transportert inn og plassert i Sirijorda naturreservat i Vefsn kommune.

Nasjonalparkstyret gjennomførte befarings av tiltaket 26. august 21. Etter befaringsen har det vært i kontakt med eier av bygget, Berit Kristine Hætta og med grunneier som er Statskog. Eier ble skriftlig oppfordret til å fjerne bygget innen 1. januar 2022.

Bilde av brakkebygg i Sirijorda naturreservat

Verneforskriften §3.3 tillater ikke denne type byggverk/installasjoner i naturreservatet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplystingen er ikke uttømmende.
4. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Tiltakshaver, som driver med rein i området sier i samtaler at bygget er i bruk når reinen skal samles i Sirijorda.

Bygget var ikke fjernet innen oppfordret frist den 1. januar 22, og den 5. mai 2022, sak ST 10/22 påla Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Berit Kristine Hætta å fjerne brakke på hjul som var utplassert. Det ble gitt en frist til 1. juli 22 for å fjerne brakka og tilhørende utstyr. Pålegget om retting regnes som oppfylt når nasjonalparkstyret har mottatt skriftlig melding om at arbeidet er utført.

Statens naturoppsyn foretok befarings i Sirijorda naturreservat den 1. juli og dokumenterte at brakka og utstyr fremdeles sto på samme sted.

Styret forhåndsvarslet i samme vedtak den 5. mai om bruk av tvangsmulkt (kr 500,- pr dag) og tvangsgjennomføring (jfr forvaltningslovens § 16). Tiltakshaver har ikke klaget eller kommet med kommentarer til forhåndsvarselet.

Siden pålegget ikke er rettet opp i innen gitt frist er det nødvendig for nasjonalparkstyret å vurdere iverksettelse av tvangsmulkt. Det er tidligere varslet om ei døgnmulkt på kr 500,-) og evt tvangsgjennomføring. Det må gis en ny frist og fastsettes sats for tvangsmulkt. Det bør også vurderes tvangsgjennomføring på eiers regning hvis forholdet ikke blir rettet tross tvangsmulkt.

Alle saker som berører natur skal i tillegg vurderes ut fra naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Sirijorda naturreservat er vernet den 10.11.2017 som et skogvern, og forvaltningsansvaret er lagt til Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre. Det er ikke utarbeidet egen forvaltningsplan for reservatet, men prosessen er startet opp.

Formålet med vernet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur, med godt utviklet kalkgranskog med sitt biologiske mangfold i form av spesielle naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særlig betydning for biologisk mangfold og har en særskilt naturvitenskapelig verdi gjennom kombinasjonen av mange kalkgranskogutforminger, gammel naturskog og velutviklede bekkekløfter og mange truede og sjeldne arter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Alle inngrep i verneområdet er forbudt, dette står i verneforskriftens § 3, punkt 3. I forskriften listes blant annet oppføring av varige eller midlertidige bygninger opp som eksempel på inngrep som ikke er tillatt. I forskriftens §8 står det at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (...)

Naturmangfoldlovens § 8 sier at alle vedtak som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfoldet og virkningen på det.

Kunnskapen om naturverdiene i området anses som gode, men ikke fullstendige.

Lokaliteten har store naturverdier. Spesielt er kombinasjonen av mye kalkgranskog, en del gammel naturskog og velutviklede bekkekløfter meget verdifullt. Det er sjeldent å finne slike kombinasjoner innen samme areal, og spesielt i såpass velutviklet form. Det er en betydelig styrke at kalkskogen også er av flere ulike utforminger. Biomangfoldmessig framstår området

som en viktig hotspot av stor betydning for bevaring av biomangfold, med mange rødliste- og signalarter påvist innen vidt ulike taksonomiske og økologiske grupper. Særlig virker mangfoldet av jordboende sopp rikt. 12 rødlistearter er påvist. På mer overordnet nivå er store kvaliteter knyttet til at området gir en naturlig og helhetlig avgrensning av hele naturmiljøet og landskapsrommet i indre Eiterådalen, med hele det store spennet fra kalkgranskog i kløftene til snaufjellet fanget opp

Naturmangfoldlovens § 10 sier at økosystemtilnærming og samlet belastning på et område skal vurderes. Det skal også vurderes om en dispensasjon kan skape presedens og på den måten bidra til en gradvis forringing av området og forvitring av verneforskriften.

Naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 er ikke relevante i denne saken og er derfor ikke vurdert.

Naturmangfoldlovens kap. IV tar for seg håndheving og sanksjoner. Av naturmangfoldlovens § 69, første ledd, framgår det at forvaltningen kan gi den ansvarlige pålegg om å rette eller stanse forhold som strider med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Nasjonalparkstyret fikk i brev fra daværende Direktoratet for naturforvaltning, datert 13. desember 2010, delegert denne myndigheten fra Fylkesmannen. Dersom et pålegg ikke blir fulgt opp av den ansvarlige kan forvaltningen sørge for at tiltaket blir iverksatt, jf naturmangfoldlovens § 71, første avsnitt.

Nasjonalparkstyret forvalter verneforskriften. Vurderingen tar derfor kun opp hensyn til vernebestemmelsene og naturmangfoldloven. Reindriftsfaglige spørsmål er derfor ikke vurdert.

Tiltaket om brakke på hjul i Sirijorda naturreservat er ikke omsøkt (etter hverken verneforskrift eller reindriftslov), og er derfor utplassert uten dispensasjon fra verneforskriften.

Reindrifta er ei næring som bruker store deler av de vernede områdene som styret forvalter, hele året. For å ivareta reindriftas behov og sikre dialog er det årlige møter mellom reinbeitedistrikt og nasjonalparkforvaltninga. I tilfeller der verneforskrifta stiller strengere krav enn reindriftsloven går verneforskrifta foran reindriftsloven. Det betyr at reinbeitedistriktet må søke om for eksempel barmarkskjøring, lavtflyging/landing med helikopter og bruk av drone i verneområdene selv om dette er tillatt etter reindriftsloven.

Etter forvaltningsloven § 16 skal en part både varsles og gis muligheten til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, før det treffes et vedtak i saken. Dette er gjort gjennom nasjonalparkstyrets vedtak den 5. mai, sak ST 10/22

Det er muntlig opplyst fra tiltakshaver at bygget er nødvendig i forbindelse med samlegjerde som er satt opp i Sirijorda. Gjerdet i ved Langskardnasen er omsøkt etter reindriftsloven, men det er gitt et avslag i 2020.

Den ansvarlige har fått lang frist og hatt gode muligheter til å rette opp forholdet. Det settes derfor nå en kort frist for gjennomføring slik forholdet er.

Det er også varslet bruk av tvangsmulkt på NOK 500,- pr dag og tvangsgjennomføring av tiltaket. Tiltakshaver har som nevnt blitt gitt romslig tid til å bringe forholdet i orden uten et pålegg fra nasjonalparkstyret.

Hovedformålet med vedtaket er at forholdet blir rettet opp etter verneforskriften. Tvangsmulkt settes derfor ikke lenger enn fram til 15 november. Dersom ikke forholdet er rettet til denne datoen, så gjennomføres fjerning av bygningen for tiltakshavers regning.

Arkivsaksnr: 2020/2935-0

Saksbehandler: Bjørnar Aarstrand

Dato: 11.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	22/22	19.08.2022

Lomsdal-Visten nasjonalpark - pålegg om fjerning og tvangsgjennomføring - plankegamme.

Forvalters tilrådning

Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark vedtar å iverksette tvangsgjennomføring slik vedtatt i sak 11/22 den 5 mai 2022.

Byggverket ved Midtre Breivatn fjernes for eiers regning med hjemmel i naturmangfoldloven §71.

Gjennomføringen utføres så raskt det lar seg gjøre.

Bakgrunn

Den 5. mai 2022, sak ST 11/22 påla Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Berit Kristine Hætta å fjerne plankegamme som var utplassert ved Midtre Breivatn i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Det ble gitt en frist til 1. juli 22 for å fjerne plankegamma og rydde området. Pålegget om retting regnes som oppfylt når nasjonalparkstyret har mottatt skriftlig melding om at arbeidet er utført.

Statens naturoppsyn foretok befaring ved Midtre Breivatn den 10. juli og dokumenterte at bygningen fremdeles sto på samme sted.

Styret varslet i samme vedtak den 5. mai om bruk av tvangsgjennomføring (jfr naturmangfoldloven §71). Tiltakshaver har ikke klaget eller kommet med kommentarer til forhåndsvarselet.

Siden pålegget ikke er rettet opp i innen gitt frist er det nødvendig for nasjonalparkstyret å vurdere iverksettelse av tvangsgjennomføring.

Foto: Omtalt plankegamme/lavvo ved Midtre Breivatn

Tiltakshaver, som driver med rein i området har tidligere opplyst at bygget er et HMS-tiltak og skal brukes i drifta av rein og at det i praksis kan flyttes. Bygget har stått ved Midtre Breivatnet siden 2020.

Saken har pågått siden våren 2020 og inneholder mange vedtak og dokumenter. Det er forsøkt å oppsummere aktiviteten i saken i følgende tabell.

Dato	Tekst	Merknad
4. mai 2020	Styresak – Orientering om ulovlig oppført byggverk ved Midtre Breivatn	På bakgrunn av notat fra oppsyn.
5. mai 2020	Brev ut – Varsel om retting.	Til tiltakshaver
22. mai 2020	Brev inn – Vedr utsendelse av dokumenter	Fra tiltakshaver
10. juni 2020	Brev inn - Tilbakemelding	Fra tiltakshaver
25. juni 2020	Styresak – oppfølging – ulovlig byggverk	
2. juli 2020	Brev ut – Krav om retting	Til tiltakshaver
20. juli 2020	Brev inn – klage på vedtak	Fra tiltakshaver
27. august 2020	Styresak – Behandling av klage	
31. august 2020	Brev ut – oversendelse av klage på vedtak	Til Miljødirektoratet
26. oktober 2020	Brev inn – Vedtak – pålegg om fjerning.	Fra Miljødirektoratet
22. desember 2020	Brev ut – påminnelse om fjerning.	Til tiltakshaver
12. mars 2021	Brev ut - Pålegg om fjerning av bygg (Vedtak fra styret)	Til tiltakshaver
5. juni 2021	Søknad om tiltak etter reindriftsloven - lavvo	Fra tiltakshaver til Statsforvalterens reindriftsavdeling
27. juli 2021	Høring - søknad om portabel lavvo.	Fra Statsforvalterens landbruks- og reindriftsavdeling.
28. august 2021	Høringsuttalelse (behandling i styret)	Uttalelse sendt over til Statsforvalteren den 7. september 21.
5.mai 2022	Styresak – Oppfølging av sak.	
11.mai 2022	Brev ut – oppfølging – bygg ved Midtre Breivatn	Til tiltakshaver

Styret vurderte i sitt møte den 5. mai 22 sak ST 11/22 at det ikke var anledning til å tillate byggverket med bakgrunn i klagebehandlingen fra Miljødirektoratet i oktober 2020. Dette var også bakgrunnen for at saken ble tatt opp før søknad etter reindriftsloven var behandlet.

Forvalter har vært i kontakt med tiltakshaver og orienteringer har blitt lagt fram for styret. Vedtaket den 5. mai er ikke blitt påklaget.

Alle saker som berører natur skal i tillegg vurderes ut fra naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve ble opprettet ved kgl.res. av 29. mai 2009. Verneforskriften forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Formålet med Lomsdal-Visten nasjonalpark er å:

Bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde. Bevare det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster, og kulturminner. Sikre variasjonsbredden av naturtyper og store sammenhengende barskogområder i regionen. Sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem. Bevare, sammen med landskapsvernområdet i Indre Visten, et variert kystlandskap fra fjord til fjell på Helgeland.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.

Alle inngrep i verneområdet er forbudt, dette står i verneforskriftens § 3, punkt 1.1. I forskriften listes blant annet oppføring av varige eller midlertidige bygninger opp som eksempel på inngrep som ikke er tillatt. I punkt 1.2, bokstav c, framkommer det likevel av midlertidige gjerder i reindrifta som skal stå en sesong er tillatt. I punkt 1.3, bokstav d, fastslås det at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppsetting og vedlikehold av nødvendige gjeterhytter, gjerder og anlegg for reindrift og husdyrdrift. Videre står det i punkt 1.3 at ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Naturmangfoldlovens kap. IV tar for seg håndheving og sanksjoner. Av naturmangfoldlovens § 69, første ledd, framgår det at forvaltningen kan gi den ansvarlige pålegg om å rette eller stanse forhold som strider med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Nasjonalparkstyret fikk i brev fra daværende Direktoratet for naturforvaltning, datert 13. desember 2010, delegert denne myndigheten fra Fylkesmannen (Nå Statsforvalteren). Dersom et pålegg ikke blir fulgt opp av den ansvarlige kan forvaltningen sørge for at tiltaket blir iverksatt, jf naturmangfoldlovens § 71, første avsnitt.

Vurdering av saken

Nasjonalparkstyret forvalter verneforskriften. Vurderingen tar derfor kun opp hensyn til vernebestemmelsene og naturmangfoldloven. Reindriftsfaglige spørsmål er derfor ikke vurdert. Verneforskrift gjelder over reindriftsloven i nasjonalpark og andre verna områder, men det er ofte gjort unntak og dispensasjonsbestemmelser som hensyntar reindrift.

Reindrifta er ei næring som bruker store deler av de vernede områdene som styret forvalter, hele året. For å ivareta reindriftas behov og sikre dialog er det årlige møter mellom

reinbeitedistrikt og nasjonalparkforvalter. I enkelte tilfeller stiller verneforskrifta strengere krav enn reindriftsloven går verneforskrifta foran reindriftsloven. Det betyr at reinbeitedistriktet må søke om for eksempel barmarkskjøring, lavtflyging/landing med helikopter og bruk av drone i verneområdene selv om dette er tillatt etter reindriftsloven. Naturmangfoldlovens § 8 sier at alle vedtak som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfoldet og virkningen på det.

Kunnskapen om naturverdiene i området anses som gode, men ikke fullstendige. Kunnskapen er i hovedsak hentet fra arbeidet med verneplan for Lomsdal-Visten (Miljøfaglig Utredning rapport 2004:3) og natrubase. Selv om avgrensingen på området er stort, så har vi gode kunnskaper om naturforholdene rundt Breivatnan, Elgvidevatnan og Lomsdalen. Naturmangfoldlovens § 9, "føre-var-prinsippet", bør derfor ikke brukes.

Naturmangfoldlovens § 10 sier at økosystemtilnærming og samlet belastning på et område skal vurderes. Det skal også vurderes om en dispensasjon kan skape presedens og på den måten bidra til en gradvis forringing av området og forvitring av verneforskriften.

Naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 er ikke relevante i denne saken og er derfor ikke vurdert.

Saken har pågått over 2 år, og det er gitt et endelig avslag fra Miljødirektoratet i oktober 2020. Vedtaket fra nasjonalparkstyret i sak ST 11/22 er ikke kommentert eller påklaget av tiltakshaver. Siden pålegget ikke er rettet opp i innen gitt frist er det nødvendig for nasjonalparkstyret å vurdere og vedta tvangsgjennomføring.